

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-323

2.5.2023

GREAT LAKES INSURANCE SE

Lystbåt/fiskebåt

Synkeskade – plutselig ytre begivenhet?

Sikredes båt sank i fortøyningen den 19.9.22. Skaden ble meldt til foretaket samme dag, og foretaket engasjerte takstmann for å få en nærmere avklaring av skadeårsaken. Takstmannen konkluderte med at vannet hadde kommet inn i båten gjennom en revne i slangen mellom raiser og eksosrøret, slik at vann "lekket" inn i båten. Foretaket avslo kravet med henvisning til at det ikke var dokumentert en plutselig ytre fare i vilkårenes forstand. Sikrede var uenig og mente at båten sank som følge av plutselig vanninntrengning basert på sikredes siste observasjoner av båten. Nemnda kom til at det var uklart hvor lang tid selve vanninntrengingen tok, men at begivenheten som førte til vanninntrengingen skyldtes hull i slangen pga. dårlig kjøling, og at dette ikke var en ytre begivenhet.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 548 750 inkl. mva.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for synkeskade på fritidsbåt.

Sikrede har kaskoforsikring for båten med følgende vilkår:

6.1 KASKO

Forsikringsgiver svarer for

Alle tilfældige og plutselige ytre farer som fører til fysisk tap av eller skade på båten og det utstyr som er beskrevet i forsikringsbeviset.

...

6.2 Unntak

6.2.1 Tap, skade, ansvar eller omkostninger påført med vilje eller med sikredes tillatelse, eller som er forårsaket av sikredes handling eller unnlatelse eller:

...

(ii) Tap, skade eller utgifter forårsaket av vann, unntatt når dette er som en følge av en plutselig inntrenging i båten som skyldes et dekningsmessig forsikringstilfelle, dvs en tilfeldig plutselig ytre begivenhet.

...

6.2.4 Tap, skade eller omkostninger som er forårsaket av elde, slitasje, gradvis forringelse, mekaniske feil, mistet eller feilmontert propell og ror, forvitring, samt skader forårsaket av insekter, fuktighet eller marine organismer.

Sikredes båt ble funnet nedsunken i egen båthavn på morgenen den 19.9.22. Sikrede har forklart at båten sist ble benyttet kvelden 18.9.22 og lagt til kai rundt kl. 18.30. Det var på dette tidspunkt ingen indikasjoner på at det var noen feil ved båten.

Foretaket kontaktet takstmann for å få en nærmere avklaring av skadeårsaken/skadeomfanget. Takstmannen besiktiget skaden 27.9.22 og utarbeidet takstrapport. I oversendelsen skrev takstmannen blant annet:

Vedlagt er takstrapport. Som du ser er det brent hull på baksiden av eksosslangen som følge av dårlig vanngjennomstrømming i raiseren og vann har lekket inn i båten. Mest sannsynlig har noe kjølevann også endt opp inne i motorrommet. Ta kontakt hvis noe er uklart.

I selve takstrapporten ble skadeårsaken oppsummert slik:

Skadeårsak og omfang forts.

Vannet har kommet inn gjennom en revne i slange/mellomstykke mellom raiser og eksosrør. Årsaken til at revne har oppstått er undersøkt av TTS B ... i B Se vedlagte fotos med kommentarer.

...

Dyse i raiser som forstøver vannet som går ned i slangen og beskytter denne. Årsaken kan være tæring inne i raiseren eller koksing. Resultatet er manglende kjøling av eksosen på denne siden og det er brent hull i slangen.

Hull/revne er på baksiden av slange/mellomstykke, ikke synlig.

Raiser og slange ble demontert for å finne årsaket til at slangen har revnet. Det er tattvanntrykk på rør og det er mulig det har rustet-irret i alurøret slik at det ikke er fullverdig spredning på dysa. Det kommer ikke vann ut av dyse på den siden der det er brent hull i slange. Årsaken til hullet i slangen er mest sannsynlig at det er manglende vannkjøling på denne plassen, så slangen er utsatt for stor varmebelastning.

Foretaket avslo 8.11.22 kravet med henvisning til at det ikke forelå "plutselig ytre fare", jf. pkt. 6.1. Takstmannens konklusjon var at skaden hadde oppstått inne i motorens kjølesystem – altså var det ingen feil eller skader som kunne tilbakeføres til en "ytrefare". Skaden kunne heller ikke kreves erstattet under vilkårene pkt. 6.2.1 (ii).

Sikrede bestred avslaget og anførte at skaden var omfattet av forsikringen og ikke unntatt etter pkt. 6.2.4.

Foretaket innhentet en ny uttalelse datert 23.3.23 fra takstmannen for å belyse spørsmålet om skaden skyldes tæring/gradvis forringelse:

Det synes å være noe uvitenhet om hvordan eksosfunksjonen fungerer. Raiseren er et eksosrør som går fra turboen og ned i en eksosslange. Kjølevannet kommer ut sammen med eksosen og avkjøler denne. For at slangen ikke skal brenne i stykker er det dyser i ytterkant av raiseren på innsiden som avkjøler slangen slik at den ikke skal brenne i stykker. Tettes dysene i raiseren vil denne få for dårlig kjøling og vil brenne i stykker. Deretter vil kjølevann og eksos komme ut i maskinrommet og etter hvert vil vann også lekke inn og båten vil etter hver synke.

Årsaken til at det har brent hull i slangen med påfølgende vannlekkasje er at defekte/tette dyser i raiseren har hindret kjøling. Man kunne selvfølgelig ha skåret i stykker raiseren for å finne hvor den var tett, men poenget er at den har gått tett og dette er ikke som følge av en tilfeldig og plutselig ytre fare jf. vilkårene. Årsaken er det ingen tvil om. Det har brent hull i slangen som følge av for dårlig kjøling og vann har strømmet inn i båten.

Følger man saken videre kan man også si at vanntrykket har vært for dårlig, men det er heller ikke som følge av en plutselig ytre fare, men kan være defekt impeller/vannpumpe. Slik vilkårene er utformet erstattes ikke synkning/vanninntrenging så fremt dette ikke er som følge av en annen erstatningsmessig skade, eks. maskinskade som kunne komme til anvendelse i dette tilfellet.

Sikrede krever dekning for synkeskade, jf. pkt. 6.1 og 6.2.1 (ii). Sjøvann er en ytre påvirkning, jf. FKN 2010-385, og førte til "tilfeldig og plutselig" skade på båten. Vanninntrengning i båt skal normalt ikke skje, og det var ikke objektivt påregnelig at båten ville synke. Sikrede skiftet slangen året før. Sprederdysen var heller ikke åpen, og slangen kan revne når som helst uavhengig av hva sikrede foretar seg.

Vanninntrengningen skjedde "plutselig". Det er usikkert hvor mange timer vanninntrengningen pågikk, men sikrede la båten til ved bryggen søndag kveld omtrent kl. 18.30, og ca. kl. 07.00 neste dag fikk han beskjed om at båten hadde sunket. Siden båten lå med ladestrøm, ble ladeledningen pakket inn og lagt i motorrommet før sikrede dro fra havnen. På det tidspunkt var det tørt i motorrommet – noe en venn av sikrede også har bekreftet i e-post datert 16.3.23. Det må derfor antas at revnen i slangen oppstod under/like etter siste bruk av båten.

Sikrede bestrider at skaden er unntatt dekning etter vilkårene pkt. 6.2. Pkt. 6.2.1 (ii) unntar skade som følge av vann, men inkluderer skade som følge av plutselig vanninntrengning slik tilfellet er i denne saken. Vanninntrengning er inntrengning av en ytre fare, og er dermed omfattet av den ansvarsbærende klausulen, jf. FinKN 2021-188.

Det er ikke sannsynlig at manglende kjøling skyldes tæring eller lignende slik at unntaksbestemmelsen i pkt. 6.2.4 får anvendelse. Det fremgår av vedlagte faktura at sikrede kjøpte ny raiser i 2021 og satt den inn i båten samme år. Takstmannens bruk av uttrykkene "kan være", "eller" og "det er mulig" viser at det er stor usikkerhet om hva som er årsaken til at slangen revnet.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skaden faller utenfor forsikringsdekningen. Ifølge vilkårene pkt. 6.1 svarer foretaket for "Alle tilfeldige og plutselige ytre farer som fører til fysisk tap av eller skade på båten". Forsikringen har unntak for skade forårsaket av vann, med mindre dette er en følge av plutselig vanninntrengning i båten, jf. pkt. 6.2.1 (ii).

Sjøvann kan være en plutselig ytre fare i form av stormkast, brottsjø eller bølger fra en stor passerende båt som så slår inn over båten o.l., men utgjør ikke en plutselig ytre fare i dette tilfellet. Båten sank ikke som følge av sjøvann utenfor båten, men på grunn av vanninntrengning som følge av brudd i en indre slange. Forsikringstilfellet har derfor heller ikke inntruffet som følge av en tilfeldig og plutselige ytre fare slik vilkårene krever.

Unntaket for skade som følge av vann gjelder ifølge vilkårene pkt. 6.2.1 (ii) ikke ved plutselig vanninntrengning, men det er sikrede som har bevisbyrden for at vanninntrengningen skyldes et forsikringstilfelle som er omfattet av forsikringen. I denne saken er det ikke sannsynliggjort en ytre hendelse som årsak for den plutselige vanninntrengningen. Tvert imot er det klart at årsaken til vanninntrengningen var brudd på en motorslange inne i båten, ikke det forhold at det befant seg vann på utsiden av båten.

Forsikringen pkt. 6.2.4 har uansett unntak for skade forårsaket av blant annet "elde, slitasje, gradvis forringelse". Takstmannen har presisert at dersom dysene i raiseren tettes, vil denne få for dårlig kjøling og brenne i stykker. Dette vil igjen føre til at kjølevann og eksos kommer ut i maskinrommet. Etter hvert vil også vann lekke inn i båten slik at den til slutt vil synke.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på båt etter synking i fortøyning.

Sikredes forsikring omfatter "Alle tilfeldige og plutselige ytre farer som fører til fysisk tap av eller skade på båten", men har unntak for:

- (ii) Tap, skade eller utgifter forårsaket av vann, unntatt når dette er som en følge av en plutselig inntrengning i båten som skyldes et dekningsmessig forsikringstilfelle, dvs en tilfeldig plutselig ytre begivenhet.

Spørsmålet blir da om i) den aktuelle vanninntrengningen var plutselig og i så fall ii) om dette skyldes et dekningsmessig forsikringstilfelle, dvs. en tilfeldig plutselig ytre begivenhet.

Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten". Lagmannsretten la i LG-2016-148681 til grunn at plutselig betyr at "noe skjer raskt i motsetning til hendelser som utvikler seg over tid, men formuleringen sier ikke noe om hvor raskt hendelsen må utvikle seg". Langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12–13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lengre tid, jf. f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

Takstrapporten har følgende omtale av skadeårsaken:

Skadeårsak og omfang forts.

Vannet har kommet inn gjennom en revne i slange/mellomstykke mellom raiser og eksosrøret. Årsaken til at revne har oppstått er undersøkt av TTS B ... i B Se vedlagte fotos med kommentarer.

...

Dyse i raiser som forstøver vannet som går ned i slangen og beskytter denne. Årsaken kan være tæring inne i raiseren eller koksing. Resultatet er manglende kjøling av eksosen på denne siden og det er brent hull i slangen.

Hull/revne er på baksiden av slange/mellomstykke, ikke synlig.

Raiser og slange ble demontert for å finne årsaket til at slangen har revnet. Det er tatt vanntrykk på rør og det er mulig det har rustet-irret i alurøret slik at det ikke er fullverdig spredning på dysa. Det kommer ikke vann ut av dyse på den siden der det er brent hull i slange. Årsaken til hullet i slangen er mest sannsynlig at det er manglende vannkjøling på denne plassen, så slangen er utsatt for stor varmebelastning.

En senere uttalelse 23.3.23 sier:

Det synes å være noe uvitenhet om hvordan eksosfunksjonen fungerer. Raiseren er et eksosrør som går fra turboen og ned i en eksosslange. Kjølevannet kommer ut sammen med eksosen og avkjøler denne. For at slangen ikke skal brenne i stykker er det dyser i ytterkant av raiseren på innsiden som avkjøler slangen slik at den ikke skal brenne i stykker. Tettes dysene i raiseren vil denne få for dårlig kjøling og vil brenne i stykker. Deretter vil kjølevann og eksos komme ut i maskinrommet og etter hvert vil vann også lekke inn og båten vil etter hver synke.

Årsaken til at det har brent hull slangen med påfølgende vannlekkasje er at defekte/tette dyser i raiseren har hindret kjøling. Man kunne selvfølgelig har skåret i stykker raiseren for å finne hvor den var tett, men poenget er at den har gått tett og dette er ikke som som følge av en tilfeldig og plutselig ytre fare jf. vilkårene. Årsaken er det ingen tvil om. Det har brent hull i slangen som følge av for dårlig kjøling og vann har strømmet inn i båten.

Følger man saken videre kan man også si at vanntrykket har vært for dårlig, men det er heller ikke som følge av en plutselig ytre fare, men kan være defekt impeller/vannpumpe. Slik vilkårene er utformet erstattes ikke synkning/vanninntrenging så fremt dette ikke er som følge av en annen erstatningsmessig skade, eks. maskinskade som kunne komme til anvendelse i dette tilfellet.

Nemnda forstår taksten slik årsaken til vanninntrengningen er at det har brent hull i slangen som følge av for dårlig kjøling, og at vann har strømmet inn i båten. Det er uklart for nemnda hvor lang tid selve vanninntrengningen tok, men den begivenheten som førte til vanninntrengningen – at det var brent hull i slangen, har ikke karakter av en ytre begivenhet. Dårlig kjøling som fører til hull i en slange er et forhold inne i båten, og ikke en "ytre begivenhet" i forhold til båten. Det var derfor ikke et forsikringstilfelle som førte til vanninntrengningen, og den er da ikke omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).